

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans

Försäkringskassan

Datum: 2026-09-15

Återrapportering 3

Avser fram till 2026-06-30

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Innehåll

Sammanfattning	3
En återbetalningsverksamhet i balans	3
Utvecklingsinsatser inom återbetalningsverksamheten	3
Inledning	4
En återbetalningsverksamhet i balans	5
Beslutade återkrav	5
Fodringsstocken	6
Gamla krav (före lagändring)	6
Nya krav (efter lagändringen)	8
Gäldenärens inkomster	8
Åtgärder för att stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen av felaktigt utbetalda ersättningar	9
Genomlysning av Försäkringskassans återkravsverksamhet	9
Återuppbyggnad av kapacitet via resursförstärkningar	10
ISF:s rekommendationer och Försäkringskassans åtgärder	10
Bidragsspärr och sanktionsavgift i socialförsäkringen	11
Rätt från början	12
Förbättrad hantering av ändrade förhållanden	14
Omprövning av rätten till livränta vid ändrade förhållanden	16
Förbättrad hantering av förändrade förhållanden i relation till försäkringstillhörighet	13
Förbättrad handläggning av Sjukpenninggrundade inkomst (SGI)	12
Referenser	18
Bilaga 1	20
Förenkla för enskilda och aktörer att lämna korrekta uppgifter vid ansökan samt under tid med ersättning	20
Förbättrad information om förmåner samt kommunikationsinsatser	23
Förbättrade kontroller med hjälp av information från arbetsgivare	23
Optimering av myndighetens kontrollinsatser	24

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Sammanfattning

Det här är den tredje återrapporteringen av 2026 års regeringsuppdrag Rätt från början och en återbetalningsverksamhet i balans.

En återbetalningsverksamhet i balans

Antalet beslut om återkrav ökade under slutet av 2025 och början av 2026, vilket i huvudsak kan förklaras av att Försäkringskassan rekryterade fler handläggare inom återbetalning under 2025. Fler handläggare innebär fler beslut om återkrav och det gör att det är svårt att säga något om hur många förmånsbeslut som blir rätt från början utifrån hur många beslut om återkrav som fattas eller hur stora belopp som Försäkringskassan återkräver.

Fordringsstocken utgörs av pågående krav och består både av krav som beslutades innan regeländringen 1 september 2022 och av krav som beslutades efter regeländringen. De gamla kraven har blivit färre över tid på grund av att de antingen har blivit slutbetalda – genom avbetalningsplan, kvittningsplan, skuldsanering eller via Kronofogdemyndigheten – eller för att de har preskriberats. De nya kraven har blivit fler över tid och inflödet ökade under slutet av 2025 och början av 2026 i takt med att återbetalningshandläggarna blev fler.

Majoriteten av gäldenärerna har relativt låg pensionsgrundande inkomst, under 2024 var det nästan 9 av 10 gäldenärer som saknade eller hade en pensionsgrundande inkomst som var lägre än medianen under samma år.

Utvecklingsinsatser inom återbetalningsverksamheten

Det finns behov av IT-utveckling inom återkravsverksamheten. Utvecklingsbehoven handlar bland annat om att effektivisera handlägningsprocesserna, stärka det administrativa stödet och möjliggöra en successiv förflyttning till en modernare systemmiljö. Fokus ligger för närvarande på införandet och hanteringen av administrativa sanktionsavgifter. Det pågående utvecklingsarbetet syftar främst till att säkerställa att det finns ändamålsenliga IT-stöd för handläggningen utöver det stöd som utvecklades inför att regelverket trädde i kraft. Utvecklingsarbetet beräknas pågå till och med maj 2027.

Återkravsverksamheten har även en pågående utvecklingsinsats som syftar till att förenkla för den försäkrade att snabbare återbetala sin skuld genom enklare och mer moderna betallosningar. Försäkringskassan utreder bland annat juridiska frågor och andra förutsättningar som behöver hanteras innan arbetet kan gå vidare till upphandling av en extern betaltjänst.

Under 2025 har Försäkringskassan infört digitala meddelanden i inloggat läge (DMI), vilket har gett utökade möjligheter för handläggare att kommunicera med och stödja gäldenärer. I samband med detta har även delar av gränssnittet och utformningen på Mina sidor setts över i syfte att göra tjänsterna mer användarvänliga och förbättra den försäkrades upplevelse.

Vidare har en funktion för maskinell bekräftelse av mottagande av beslutsbrev införts. Förändringen bidrar till en mer effektiv handlägningsprocess genom att minska vissa manuella handlägningsmoment samtidigt som hanteringen för den försäkrade förenklas.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Inledning

Försäkringskassan har fått i uppdrag att se till att fler beslut blir rätt från början och vidta åtgärder i syfte att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga.¹ Myndigheten ska lägga särskild vikt vid sjukpenninggrundande inkomst (SGI), försäkringstillhörighet (FTH) och omprövning av rätten till livränta vid ändrade förhållanden. Myndigheten ska också bli bättre på att omhänderta anmälningar av ändrade förhållanden.

Mot bakgrund av ISF:s rapport *Rättsliga brister i återkrav*?² ska Försäkringskassan även stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen av felaktigt utbetalda ersättningar i syfte att säkerställa en rättssäker hantering av bidragsspärr och sanktionsavgift.

I sitt svar ska myndigheten redovisa de åtgärder som genomförs för att motverka att enskilda blir återbetalningsskyldiga och även redovisa hur resultaten i handläggningen av återkrav och återbetalning har utvecklats över tid. Resultaten ska analyseras och kommenteras.

Uppdraget ska redovisas vid fyra tillfällen under 2026: 16 mars, 15 juni, 15 september och 16 november. Den här rapporten är årets tredje redovisning och avser utvecklingen fram till och med 30 juni 2026.

Delar av uppdraget hade Försäkringskassan även under 2025. I den sista delrapporteringen – svaret för helåret 2025 – gavs en redogörelse för dels beslutade återkrav och fordringsstocken, dels en handlingsplan för att stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen av felaktigt utbetalda ersättningar och dels vilka åtgärder Försäkringskassan hade genomfört eller planerat att genomföra i syfte att motverka att personer blir återbetalningsskyldiga.³

¹ [Regleringsbrev 2026 Myndighet Försäkringskassan - Statskontoret](#)

² ISF 2025:8

³ Rätt från början och en återbetalning i balans – helåret 2025, FK2024/028035

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

En återbetalningsverksamhet i balans

För att ge en bild av återbetalningsverksamheten redovisar vi beslutade återkrav och fordringsstocken på en övergripande nivå.

Beslutade återkrav

Under 2023 till och med 2025 fattade Försäkringskassan i genomsnitt ungefär 130 000 beslut om återkrav per år, se Tabell 1. I relation till det totala antalet beslut om utbetalningar som Försäkringskassan fattade under samma period kan det tolkas som att omkring 1 procent av besluten om utbetalningar följdes av beslut om återkrav. Ungefär hälften av alla beslut om återkrav fattas inom de årliga bostadsbidragsavstämningar (BOB-avstämningar). Om vi bortser från dessa avstämningar fattades i genomsnitt drygt 62 000 beslut om återkrav per år under 2023 till 2025, vilket innebär att andelen beslut om utbetalning som följdes av beslut om återkrav i genomsnitt var drygt 0,5 procent per år.

Tabell 1 Antal beslut om återkrav och summerat återkravsbelopp i miljoner kronor fördelat på år

		2023	2024	2025	2026 ¹
Antal återkrav	Totalt	137 036	127 676	124 399	88 711
	Exkl. BOB-avstämning	61 924	56 188	68 800	59 553
	BOB-avstämning	75 112	70 175	55 599	29 158
Belopp (Mnkr)	Totalt	1 931	2 027	1 811	1 070
	Exkl. BOB-avstämning	1 323	1 457	1 379	862
	BOB-avstämning	608	537	432	209

¹ Statistiken för 2026 inkluderar januari t.o.m. juli.

Under de här tre åren har antalet BOB-avstämningar som lett till beslut om återkrav minskat från år till år i takt med att antalet mottagare av BOB har minskat.⁴ Antalet beslut om återkrav, exklusive BOB-avstämningar, varierar något över året och är generellt sett lägst under sommarmånaderna, se Figur 1.

Från och med hösten 2025 har antalet beslut per månad ökat något jämfört med tidigare. Sannolikt beror det på att det ökade antalet anställda återbetalningshandläggare har börjat få effekt se Tabell 2.

Kopplingen mellan antalet handläggare och antalet beslutade återkrav innebär också att det är svårt att säga något om hur många beslut som blir rätt från början utifrån hur många beslut om återkrav som fattas eller hur stora belopp som Försäkringskassan återkräver, framför allt under senare år då antalet anställda varierat kraftigt.

⁴ Se [Försäkringskassans årsredovisning 2025](#)

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Figur 1 Antal beslut om återkrav fördelat på år och månad

Tabell 2 Antal anställda återbetalningshandläggare

	2023-12	2024-12	2025-12	2026-07
Återbetalningshandläggare	239	185	302	312

Fodringsstocken

Fodringsstocken består av pågående krav, både krav som beslutades före 1 september 2022 (gamla krav), och krav som beslutades efter 1 september 2022 (nya krav). När en försäkrad har flera återkrav, det vill säga när den försäkrade har fått felaktiga utbetalningar i flera förmåner eller vid flera tillfällen, kan man säga att dessa tillsammans bildar en skuld. De återbetalningar som den försäkrade gör i dessa fall gäller hela skulden och inte ett specifikt återkrav, och det är därför inte möjligt att urskilja vilka återkrav en specifik återbetalning avser. Samma sak gäller för kapitalskuld, ränta och avgifter.

Gamla krav (före lagändring)

De gamla återkraven, dvs. de som har beslutats före 1 september 2022, minskade med 18 procent mellan december 2024 och december 2025, se Tabell 3. I juli 2026 hade stocken minskat med ytterligare 11 procent jämfört med december 2025, till drygt 159 000 återkrav. Minskningen beror antingen på att krav blir slutbetalda – genom avbetalningsplan, kvittningsplan, skuldsanering eller via Kronofogdemyndigheten – eller att de preskriberas⁵.

Gamla krav som är 9 år eller äldre och saknar en aktuell indrivande åtgärd klassas som nära preskribering. Antalet gamla krav som varit nära preskribering har varit relativt oförändrat mellan 2024 och 2025 men ökade från 14 till 18 procent av det totala antalet

⁵ Gamla krav preskriberas efter 10 år utan preskriptionsavbrott (t.ex. inbetalningar eller kontakt av något slag). Nya krav preskriberas efter 5 år utan preskriptionsavbrott.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

gamla krav under de sju första månaderna 2026. Den här utvecklingen kan förklaras av att de gamla kraven blir färre och färre eftersom det inte finns något inflöde, samtidigt som antalet krav som närmar sig preskribering fortsätter vara ungefär detsamma.

Sedan 2024 har antalet gamla krav som ligger hos Kronofogden minskat från drygt 22 000 till knappt 14 000 i december 2025 och drygt 11 000 i juli 2026. Sett till alla gamla krav har andelen som ligger hos Kronofogden varit relativt oförändrad sedan december 2025.

Tabell 3 Fordringsstocken, antal krav Försäkringskassan

	2023	2024	2025	2026 ¹
Gamla krav (före lagändring)	269 694	218 585	179 661	159 328
Varav krav som ligger hos KFM	22 020	21 345	13 622	11 225
Varav krav nära preskribering ²	33 209	24 796	25 098	29 095
Nya krav (efter lagändring)	63 073	73 140	76 786	88 757
Varav ej delgivna krav	13 955	20 770	21 843	24 338
Varav krav nära preskribering ³	-	-	-	-

¹ 31 juli 2026.

² Krav som är 9 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

³ Krav som är 4 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

I december 2024 var fordringsstockens sammanlagda belopp för gamla krav drygt 6 300 miljoner kronor, i december 2025 hade beloppet minskat till nästan 5 800 miljoner kronor och i juli 2026 var beloppet närmare 5 500 miljoner kronor, se tabell 4. Antalet ärenden och fordringsstockens sammanlagda belopp har minskat ungefär lika mycket mellan december 2025 och juli 2026.

Tabell 4 Fordringsstocken, belopp (Mkr) Försäkringskassan

	2023	2024	2025	2026 ¹
Gamla krav (före lagändring)	6 815	6 303	5 781	5 472
Varav krav som ligger hos KFM	938	960	664	606
Varav krav nära preskribering ²	794	678	1 027	1 149
Nya krav (efter lagändring)	1 222	1 741	2 011	2 145
Varav ej delgivna krav	275	440	588	638
Varav krav nära preskribering ³	-	-	-	-

¹ 31 juli 2026.

² Krav som är 9 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

³ Krav som är 4 år eller äldre och saknar en inbetalande åtgärd.

I november 2025 genomfördes för första gången en maskinell bortskrivning av preskriberade krav. Eftersom det då fanns många krav som skulle preskriberas blev antalet och beloppet högt. Antalet krav som preskriberades i samband med den maskinella bortskrivningen var 9 171 och motsvarade ett bortskrivet belopp på 154 miljoner kronor. Från och med februari 2026 gör Försäkringskassan en körning varje månad vilket medför att antalet krav som preskriberas under respektive körning är betydligt lägre sedan dess. För att en skuld ska skrivas bort i den maskinella körningen

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

ska kraven vara över 10 år gamla och det ska inte finnas något registrerat preskriptionsavbrott⁶ under de senaste 10 åren.

Under 2025 betalades ca 22 000 av de gamla kraven fullt ut, ca 7 000 av de gamla kraven avslutades på grund av avslutad skuldsanering och ca 10 000 gamla krav preskriberades.

Nya krav (efter lagändringen)

Antalet nya krav, dvs. de som har beslutats efter lagändringen 2022, ökade med ungefär 3 500 krav, från drygt 73 000 i december 2024 till nästan 77 000 i december 2025, och sedan till närmare 89 000 i juli 2026, se tabell 3. Den här ökningen kan förklaras av ett högt inflöde från oktober 2025 och framåt, se figur 1. I juli 2026 ingick 52 procent av de nya kraven i en avbetalningsplan, medan 36 procent saknade åtgärd. Av de krav som saknade åtgärd var det en stor del krav där 60 dagar inte hunnit passera sedan beslutsdatumet, vilket innebär att dessa krav inte hanterats av en handläggare än.

Krav som är äldre än 60 dagar och saknar en indrivande åtgärd samt krav som är registrerade som ej delgivna i Försäkringskassans system klassas här som ej delgivna. Antalet ej delgivna krav ökade från närmare 21 000 i december 2024 till närmare 22 000 i december 2025 och till nästan 23 000 i juli 2026.

Den del av fordringsstocken som består av nya krav har vuxit från drygt 1 700 miljoner kronor i december 2024 till drygt 2 000 miljoner kronor 2025 och till över 2 100 miljoner kronor i juli 2026, se Tabell 4. De ej delgivna kravens andel av de nya kravens totala belopp har varit relativt oförändrat under 2026.

Gäldenärernas inkomster

Ett sätt att skatta gäldenärernas möjlighet att betala tillbaka sina skulder är att titta på deras inkomster. Den senast kända pensionsgrundande inkomst (PGI) som finns tillgänglig gäller 2024. En jämförelse av PGI bland betalningsskyldiga som fanns i fordringsstocken och som inte var avregistrerade⁷ den 31 december 2025 och befolkningen visar att de som har skulder till Försäkringskassan har betydligt lägre inkomster, se figur 2. Av de betalningsskyldiga med gamla krav saknade 22 procent PGI under 2024 och 87 procent saknade eller hade PGI under medianen i befolkningen. Av de betalningsskyldiga med nya krav saknade 14 procent PGI under 2024 och 89 procent saknade eller hade PGI under medianen i befolkningen. En stor andel av de som har återkrav hos Försäkringskassan har med andra ord relativt låga pensionsgrundande inkomster jämfört med befolkningen i stort.

Figur 2 Andel (i procent) av de betalningsskyldiga¹ fördelat på inkomstdeciler² och gamla och nya krav³

⁶ Preskription kan avbrytas genom att gäldenären utfäster betalning, erlägger ränta eller amortering eller erkänner fordringen på annat sätt gentemot borgenären; eller genom att gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran (påminnelse) om fordringen från borgenären (se 5 § första stycket p 1–2 preskriptionslagen).

⁷ Över 14 procent av de betalningsskyldiga som fanns i fordringsstocken 31 december 2025 var avregistrerade vid samma datum. Av dessa hade 7 av 10 utvandrat, bland de avregistrerade finns även försäkrade som avlidit, har ett gammalt personnummer, är oregistrerad, har en adress som har upphört, med mera.

Informationsklass

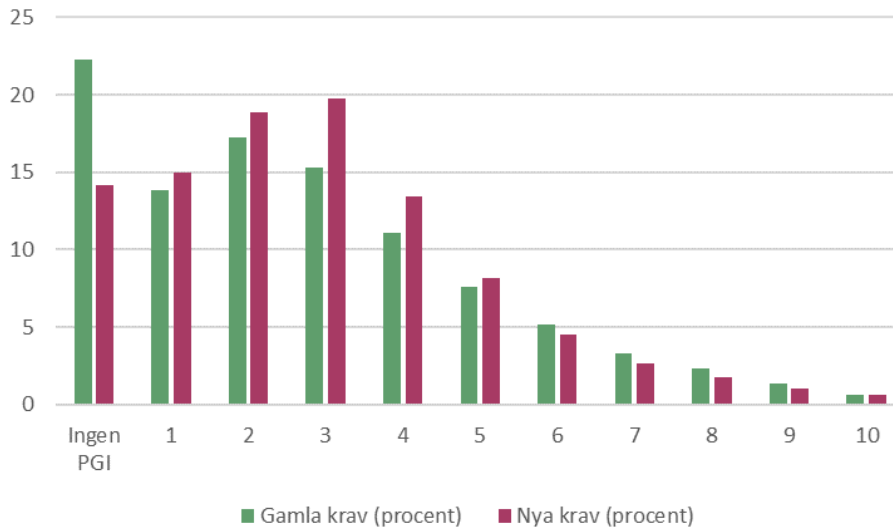
Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

¹ De som fanns i fordringsstocken 31 december 2025.

² Inkomstdecilerna är baserade på 2024 års pensionsgrundande inkomst i befolkningen (20–66 år).

³ Betalningsskyldiga som har minst ett gammalt krav klassas som gamla krav och övriga som nya krav.

Åtgärder för att stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar och öka återbetalningen av felaktigt utbetalda ersättningar

De åtgärder som Försäkringskassan genomförde under 2025 för att stärka förmågan att återkräva felaktiga utbetalningar utgick från handlingsplanen och handlade primärt om att öka myndighetens kapacitet och att utveckla kundmötet.

Genomlysning av Försäkringskassans återkravsverksamhet

Den 5 juni 2026 avrapporterades genomlysningen av återkravsverksamheten inom Försäkringskassan.⁸ Genomlysningen syftade till att ta fram en samlad bild av hur verksamheten fungerar och samspelar som helhet.

Genomlysningen pekar bland annat på att det behövs en mer sammanhållen återkravsverksamhet med en tydligare ansvarsfördelning, en mer sammanhållen IT-utveckling inom återkravsverksamheten, en mer enhetlig normering och ett mer strukturerat samarbete mellan berörda avdelningar. Genomlysningen efterfrågar även förbättrade möjligheter att följa upp handläggning, kvalitet och resultat. Bland annat genom en myndighetsövergripande grundstruktur för uppföljning och utveckling av resultatindikatorer.

Samtidigt bedöms de förändringar som genomförts i samband med bildandet av Bidragsbrottsavdelningen skapa bättre förutsättningar för en sammanhållen styrning och fortsatt utveckling av återkravsverksamheten. Mot denna bakgrund innehåller genomlysningen främst rekommendationer om utvecklings- och förbättringsåtgärder, snarare än förslag om större organisationsförändringar. Bidragsbrottsavdelningen har fått ansvar att arbeta vidare med rekommendationerna.

⁸ Genomlysning av återkravsverksamheten inom Försäkringskassan (FK 2025/029120)

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Återuppbyggnad av kapacitet via resursförstärkningar

Resursförstärkning inom återbetalningsverksamheten är en avgörande åtgärd för att öka återbetalningarna. Av handlingsplanen framgår att fler medarbetare skulle rekryteras under 2025 och att förväntan var att handläggningstiderna förbättras allteftersom nya medarbetare kommer in i produktion men att de inte skulle nå våra interna riktvärden under 2025. Det beror på att det tar 6 till 7 månader för nyrekryterade återbetalningshandläggare att bli fullärda och att de behöver handledning fram till dess.

Nyrekryteringarna som genomfördes under 2025 innebar att det i december 2025 fanns 302 anställda återbetalningshandläggare jämfört med 185 föregående år, en ökning med 65 procent, se Tabell 2. Tillsammans med personalomsättning innebar det att ungefär hälften av de 302 återbetalningshandläggarna som var anställda i december 2025 hade anställts under året. Att det var fler medarbetare i produktionen under slutet av 2025 och början av 2026 förklarar sannolikt att fler beslut om återkrav fattades då jämfört med tidigare, se figur 1.

Utvecklingsinsatser inom återbetalningsverksamheten

Utvecklingsbehoven handlar bland annat om att effektivisera handläggningsprocesserna, stärka det administrativa stödet och möjliggöra en successiv förflyttning till en modernare systemmiljö. Fokus inom IT-utvecklingen ligger för närvarande på införandet och hanteringen av administrativa sanktionsavgifter. Den utveckling som behövdes för att kunna handlägga sanktionsavgifterna var på plats när det nya regelverket trädde i kraft men fortsatt utveckling av bland annat datafångst och ökad ändamålsenlighet beräknas pågå till och med maj 2027.

Återkravsverksamheten har även en pågående utvecklingsinsats i syfte att förenkla för den försäkrade att snabbare återbetala sin skuld genom enklare och mer tidsenliga betallosningar. Det pågår för närvarande utredningar inför en eventuell upphandling av extern betaltjänst. Utredningarna omfattar bland annat juridiska frågor och andra förutsättningar som behöver hanteras innan arbetet kan gå vidare till upphandling.

Under 2025 införde Försäkringskassan digitala meddelanden i inloggat läge (DMI), vilket gav utökade möjligheter för handläggare att kommunicera med och stödja gäldenärer. Även delar av gränssnittet och utformningen på Mina sidor justerades i syfte att göra tjänsterna mer användarvänliga och förbättra den försäkrades upplevelse.

Vidare infördes en funktion för maskinell bekräftelse av att beslutsbrev har lästs av den försäkrade på Mina sidor. Förändringen bidrar till en mer effektiv handläggningsprocess genom att vissa manuella handläggningsmoment kan minska samtidigt som hanteringen för den försäkrade förenklas.

ISF:s rekommendationer och Försäkringskassans åtgärder

Under 2025 publicerade ISF rapporten Rättsliga brister i återkrav? (ISF 2025:8). I rapporten lämnade ISF rekommendationer utifrån sin genomgång av Försäkringskassans återbetalningsverksamhet:

- Försäkringskassan behöver förbättra styrningen och stödet för bedömningen av felaktig utbetalning.
- Försäkringskassan behöver förtydliga ansvarsfördelningen för bedömningen av om en utbetalning är felaktig.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

- Försäkringskassan behöver förbättra hur myndigheten utformar och motiverar sina beslut.
- Försäkringskassan bör se över sin statistik när det gäller vem som orsakat de felaktiga utbetalningarna som myndigheten återkräver.

Styrningen och stödet i bedömningen av felaktiga utbetalningar har stärkts genom att en ny vägledning om återbetalning har införts. Den tydliggör hur handläggare ska genomföra utredningar och vilka omständigheter som krävs för att fastställa en felaktig utbetalning. Kompetensutveckling har genomförts inom flera förmåner under 2025 och fortsätter under 2026, med fokus på utredningsmetodik, bevisvärdering, bevisbörd och beviskrav. Därutöver planeras en tillfällig kvalitetssäkring där specialister granskar ärenden före överlämning inom de avdelningar som rekommendationerna riktar sig till.

Försäkringskassan har tydliggjort ansvarsfördelningen mellan förmåns- och återbetalningshandläggningen, bland annat genom löpande nätverksträffar, arbetsplatslärande och ett mer systematiskt erfarenhetsutbyte, i syfte att utveckla arbetssätt, stärka samverkan och skapa ökad tydlighet i ansvar och bedömningar. Nästa steg är att följa upp dessa förändringar.

För att förbättra hur beslut utformas och motiveras pågår flera aktiviteter. Försäkringskassan reviderar återbetalningsvägledningens delar om eftergift för att stärka den individuella motiveringen. Den reviderade vägledningen kommer börja användas under tredje kvartalet 2026. Brevmallar ses över för att ge bättre stöd i att formulera tydligare och mer utförliga beslutsmotiveringar, inklusive beskrivningar av hur felaktiga belopp har fastställts. De nya mallarna kommer bli klara under fjärde kvartalet 2026. En digital utbildning har lanserats för att stärka handläggarnas kompetens i bedömning och motivering av återbetalningsskyldighet och eftergift. Ytterligare påbyggnadsutbildningar inom handläggningen av återkrav är inplanerade under hösten 2026 och våren 2027. Parallellt med de här aktiviteterna utvecklas även IT-stödet för att underlätta för handläggarna att formulera tydligare motiveringar. Det nya IT-stödet kommer tas i bruk under första kvartalet 2027.

När det gäller statistiken över vem som orsakat felaktiga utbetalningar bedömer Försäkringskassan att nuvarande statistik i huvudsak fyller sitt syfte och att skillnader i förhållande till ISF:s bedömningar till stor del beror på metodskillnader. ISF har valt återkravsbeslutet som mät punkt medan vi har valt förmånshandläggarens bedömning. ISF redovisar antal beslut medan vi även redovisar totalt felutbetalt belopp. Om ISF följt upp beloppet hade skillnaden blivit mindre mellan deras bedömning och vår statistik. Men för att kunna vidareutveckla återkravsstatistiken arbetar Försäkringskassan med att utöka datafångsten om återkrav i samband med den IT-utveckling som pågår kopplat till införandet av sanktionsavgifter. Den här IT-utvecklingen förväntas bli klar under första halvan av 2027.

Samtliga åtgärder följs upp inom myndighetens löpande kvalitetsarbete.

Bidragsspärr och sanktionsavgift i socialförsäkringen

Sedan hösten 2025 har Försäkringskassan arbetat med att genomföra nödvändiga anpassningar inför att reglerna om bidragsspärr och sanktionsavgifter träder i kraft. Arbetet handlar till stor del om att anpassa och utveckla befintliga IT-system. Utvecklingen sker i två steg. I det första steget tog vi fram ett enklare IT-stöd för att

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

möjliggöra hantering av ärenden när de nya reglerna började gälla. Parallellt har ett vi arbetat med ett mer omfattande och långsiktigt IT-stöd, där en större uppdatering kommer att genomföras under första halvåret 2027.

Mot bakgrund av att Försäkringskassan administrerar ett 40-tal ersättningar med delvis skilda förutsättningar ägnas en stor del av arbetet åt att analysera hur reglerna kan komma att tillämpas inom respektive ersättning med hjälp av rättsavdelningen. Försäkringskassan har även genomfört kommunikationskampanjer under 2026, både inför och efter att reglerna träder i kraft.

Arbetet omfattar även utveckling av stöd till handläggningen för att säkerställa en effektiv, enhetlig och rättssäker hantering av de nya reglerna. För att skapa förutsättningar för en rättssäker och kvalitativ hantering kommer ärendena därför inledningsvis att hanteras av särskilt utsedda handläggare på vissa orter då bedömningen är att inflödet av ärenden initialt kommer vara lågt. Handläggarna har fått utbildning och arbetet utgår från myndighetens vägledningar och den tolkning av lagstiftningen som finns tillgänglig. Planen är att bygga upp erfarenhet och kunskap samt säkerställa att verksamheten kan hantera de tillämpningsfrågor som kan uppstå. Över tid förväntas antalet handläggare som fattar beslut om sanktionsavgifter öka.

När det gäller sanktionsavgifter inom det statliga tandvårdsstödet kommer ärendena att behöva hanteras manuellt under en inledande period, eftersom utveckling kopplad till andra regeländringar behöver genomföras först.

Två veckor efter implementeringen av sanktionsavgifterna har inga större effekter observerats. Den första utbetalningen, där sanktionsavgifter kan bli aktuella, hade ännu inte genomförts. Bedömningen är därför att de första ärendena kan börja komma in i slutet av juli eller början av augusti.

Försäkringskassan har genomfört kommunikationsinsatser om sanktionsavgifterna. Hittills har det inte inkommit några större frågor eller reaktioner från allmänheten.

Rätt från början

I uppdraget framgår att fler beslut ska bli rätt från början och att Försäkringskassan ska vidta åtgärder för att motverka att enskilda försäkrade blir återbetalningsskyldiga. Särskild vikt ska läggas vid fastställande av SGI och FTH samt rätten till livränta vid ändrade förhållanden. Därtill ska myndigheten öka förmågan att omhänderta anmälningar av ändrade förhållanden.

Förbättrad handläggning av Sjukpenninggrundade inkomst (SGI)

Försäkringskassan har under 2025 genomfört ett antal åtgärder för att stärka kvaliteten i SGI-handläggningen. Åtgärderna syftar till att säkerställa korrekta bedömningar och att det blir rätt från början.

Kvalitet och enhetlighet i handläggningen

En utvecklad version av SGI-skyddsverktyget har införts och gjorts obligatoriskt vid SGI-skyddsutredningar. En uppföljning har visat att verktyget bidrar till en mer strukturerad handläggning och tydligare dokumentation. Risken för överföringsfel vid informationsinsamling har minskat, bland annat genom ökad standardisering och delvis automatiserade moment.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Stöd till handläggare och enskilda

En uppföljning av processefterlevnaden har visat att det finns behov av fortsatt stöd till handläggare, särskilt i tolkningen av arbetsgivardeklarationer. Försäkringskassan lanserade därför en ny webbutbildning som stöd i den manuella SGI-handläggningen under maj 2026.

Under 2025 förbättrades inkomstmodulen för att höja kvaliteten på de uppgifter som ligger till grund för SGI-bedömningar inom sjukpenning. Ett skäl till utvecklingen var att minska antalet ärenden där försäkrade felaktigt uppgett att de har inkomst både från anställning och eget företag. Tidigare erfarenheter tyder på att det är relativt vanligt att någon av inkomsttyperna har upphört utan att detta anmäls. Vi kan konstatera att antalet ansökningar med uppgift om båda inkomsttyper har minskat, men frågan behöver följas upp närmare, bland annat för att ta höjd för eventuell säsongspåverkan. I slutet av 2025 gjordes samma förbättring till stöd för handläggning av tillfällig föräldrapenning.

För att stärka den försäkrades möjligheter att lämna korrekta uppgifter har Försäkringskassan under 2025 publicerat en särskild och tillgänglighetsanpassad SGI-sida på myndighetens webbplats. Åtgärden syftar till att förbättra förståelsen för vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan, vilket i förlängningen förväntas bidra till mer korrekta beslut och effektivare handläggning. Förbättringsförslag till SGI-sidan hanteras löpande och under juni 2026 uppdaterades SGI-sidan utifrån förbättringsförslag från försäkrade.

Verksamhetsutveckling

Tillgången till inkomstuppgifter har stärkts genom IT-utveckling som inbegriper användningen av arbetsgivardeklarationer som tillhandahålls av Skatteverket. Det har förbättrat förutsättningarna för att göra korrekta inkomstbedömningar och har även bidragit till att kvalifikationsvillkoret i större utsträckning bedöms korrekt.

Analyser av återkrav visar att det endast är ett begränsat antal återkravsärenden med stora belopp, som är relaterade till SGI-handläggningen. Samtidigt har en förhöjd risk identifierats i ärenden där den försäkrade ansöker om sjukpenning efter att tidigare ersättning upphört och SGI-skydd därmed saknas. För att kunna hantera dessa typer av ärenden krävs en viss IT-utveckling och beräknat estimat är att det kan ske under de kommande åren.

Förbättrad hantering av förändrade förhållanden i relation till försäkringstillhörighet

När det gäller försäkringstillhörighet visar kartläggningen att Försäkringskassan behöver impulser från Migrationsverket vid återkallelse av ett uppehållstillstånd eller när ett tillfälligt uppehållstillstånd löpt ut och inte blivit förnyat. Dessa uppgifter är av betydelse för flera förmåner, eftersom uppgifter om uppehållstillståndets status i dag i huvudsak inhämtas vid ansökningstillfället.

Försäkringskassan utreder hur myndigheten på ett effektivt sätt kan ta emot impulser från Migrationsverket avseende ändrade förhållanden i uppehållstillstånd. Det finns en väl fungerande frågasvarstjänst där Försäkringskassans handläggare kan få information direkt från Migrationsverket i samband med fastställande av försäkringstillhörighet och rätten till ersättning. Försäkringskassan skulle kunna nyttja frågasvarstjänsten och uppdatera information om uppehållstillstånd innan varje utbetalning. Det skulle medföra extra handläggningstid och i praktiken ett informationsöverskott mot Migrationsverket där uppgifter även inhämtas för individer vars förhållanden inte har förändrats. Under

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

2025 har Försäkringskassan fört dialoger med Migrationsverket om möjligheten att ta emot impulser om ändrade förhållanden under den tid en person uppbär ersättning. I dialogen har framkommit att Migrationsverket inte kan prioritera en sådan utveckling för närvarande. Dialogen har fortsatt under 2026, med inriktning mot en mer automatiserad och behovsstyrd informationsöverföring.

Förbättrad hantering av ändrade förhållanden

Slutsatser angående kontroller under tid med ersättning och förmåga att hantera ändrade förhållanden

Under 2025 genomförde Försäkringskassan en myndighetsövergripande genomlysning av vilka kontroller som genomförs under tid med ersättning, vilka kontroller som skulle behöva utföras för att motverka felaktiga utbetalningar och av förmågan att hantera ändrade förhållanden. Tre åtgärdsområden identifierades:

- Försäkringskassan behöver göra en prioritering av vilka informationsmängder som skapar mest nytta.
- Myndigheten behöver undersöka om prioriterade informationsmängder kan hanteras inom befintlig IT-arkitektur.
- Underlätta för, och öka den försäkrades benägenhet att, anmäla ändrade förhållanden till ett Försäkringskassan.

Försäkringskassan bedömer att slutsatserna i Riksrevisionens granskning av Försäkringskassans förmåga av att omhänderta impulser om ändrade förhållanden⁹ låg i linje med myndighetens egen genomlysning.

Förenkla för enskilda och aktörer att lämna korrekta uppgifter vid ansökan samt under tid med ersättning¹⁰

Försäkringskassan har under 2025 vidareutvecklat e-tjänster och digitala ansökningsflöden för flera förmåner. Åtgärderna omfattar bland annat förbättrade ansökningsfunktioner, nya e-tjänster, ökad möjlighet att följa ärenden, bättre kontaktvägar mellan myndigheten och individen och tydligare beslutsbrev. Inom ramen för arbetet har informationen i den digitala ansökningstjänsten för bostadsbidrag vidareutvecklats och beräkningsstödet för bostadstillägg uppdaterats för att underlätta för sökande att själva genomföra beräkningar. Vidare har informationen om att anmäla ändrade förhållanden via Mina sidor förtydligats inom vissa förmåner. Myndigheten har även genomfört informationsinsatser riktade till allmänheten avseende utökade kontroller inom tillfällig föräldrapenning. Försäkringskassan har också infört kontroller av om bidragsgrundande inkomst (BGI) överensstämmer med aktuella inkomstuppgifter från Skatteverket för att öka möjligheten att upptäcka fel under tid med ersättning.

Det har även genomförts ett myndighetsövergripande arbete med syftet att identifiera vilka åtgärder Försäkringskassan kan vidta inom självbetjäningsområdet och Mina sidor för att underlätta inrapportering av ändrade förhållanden. I arbetet identifierades ett flertal åtgärdsförslag. Dessa har sammanställts och strukturerats inom följande huvudområden: en väg in för att ändra uppgifter, transparens – att visa vilka uppgifter Försäkringskassan använder, proaktivitet – påminnelser och aviseringar, enklare och

⁹ Ändrade förhållanden – ineffektiv hantering i socialförsäkringen (RiR 2026:4).

¹⁰ Se bilaga 1 för specifika åtgärder.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

mer användbara tjänster, tydligare kommunikation samt automatiserade uppgifter och datadelning.

För närvarande pågår ett prioriteringsarbete i syfte att identifiera vilka initiativ som kan genomföras med relativt enkla medel på kort sikt, samt vilka som kräver mer omfattande utvecklingsinsatser på längre sikt. För närvarande har Försäkringskassan budgeterat medel för IT-utveckling med koppling till ändrade förhållanden under 2027. Under hösten kommer myndigheten identifiera och prioritera vilka utvecklingsinsatser som ska genomföras.

Några aktuella områden är:

- En central tjänst för individen att ändra uppgifter.
- Funktioner på Mina sidor där den försäkrade kan se vilka uppgifter som har lämnats, följa sina ärenden och få en samlad bild av uppgifter som ligger till grund för ersättningen.
- Datadrivna och personanpassade påminnelser som utgår från bl.a. den försäkrades förmån och livssituation för att stödja att ändrade förhållanden anmäls i rätt tid.
- Förenklade texter och ökad användarvänlighet.

Ökad digital informationshämtning, automatisering och kontroller¹¹

Myndigheten har inom vissa förmåner utvecklat lösningar för att i högre grad inhämta information digitalt från externa aktörer, såsom vårdgivare och andra myndigheter. Exempel är digital överföring av läkarutlåtanden och impulser från andra aktörer, exempelvis adressändringar. Dessa åtgärder stärker kvaliteten i beslutsunderlag och minskar behovet av manuell hantering.

Inom ramen för regeringsuppdraget *att samordna utvecklingen av effektiv informationsdelning i arbetet mot brott*, som slutredovisades 31 augusti 2026, gjordes ett arbete för att säkerställa att Försäkringskassan, tillsammans med andra berörda myndigheter inom uppdraget, kan dela och använda information effektivt inom ramen för gällande och kommande lagstiftning i syfte att förebygga, upptäcka och motverka brott och felaktiga utbetalningar. Arbetet omfattar att gemensamt identifiera utvecklingsbehov, kartlägga och vidareutveckla digitala lösningar och att ta fram en gemensam färdplan.

Det pågår utvecklingsarbete inom flera förmåner för att öka användningen av uppgifter från Skatteverkets arbetsgivardeklarationer. Utvecklingen omfattar bland annat förbättrad hantering av ansökningar inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning samt införande av kontroller inom sjukpenning och bostadsbidrag.

Sedan 1 januari 2025 ska den som lämnar en arbetsgivardeklaration även uppge om redovisad ersättning har påverkats av frånvaro från arbetet av skäl som kan ge rätt till föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning och Skatteverket kan lämna ut dessa frånvarouppgifter till Försäkringskassan.¹²

¹¹ Se bilaga 1 för specifika åtgärder.

¹² 2 § lagen (2024:1300) om uppgiftsskyldighet i fråga om frånvaro på grund av vård av barn.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Med stöd av dessa frånvarouppgifter har Försäkringskassan utformat en ny riskprofil inom tillfällig föräldrapenning. Från 2025 fram till och med maj 2026 har den riskprofilen använts för att stoppa utbetalningar i omkring 11 000 ärenden och därigenom förhindrat 19 miljoner kronor i felaktiga utbetalningar.

Vidare har Försäkringskassan nyligen lämnat in en skrivelse om ändringar i lagen (2024:1300) om uppgiftsskyldighet vid frånvaro på grund av vård av barn, dnr (FK 2026/007690). Försäkringskassan föreslår att frånvarouppgifterna i stället ska lämnas direkt till Försäkringskassan för att möjliggöra en ny kontroll innan utbetalning. En sådan kontroll bedöms ha potential att förhindra felaktiga utbetalningar av tillfällig föräldrapenning med uppemot en miljard kronor årligen och även minska antalet kontrollutredningar. Potentialen att förhindra felaktiga utbetalningar av föräldrapenning med samma typ av kontroll bedöms också vara stor men där har analysarbetet inte kommit lika långt.

Försäkringskassan undersöker också möjligheten att införa liknande kontroller inom sjukpenning. Detta kräver dock att det införs en uppgiftsskyldighet för arbetsgivarna vid frånvaro även på grund av sjukdom.

Förbättrat handlägningsstöd och interna processer¹³

Handlägningsstöden har utvecklats genom bättre tillgång till relevant information, tydligare indikatorer och nya funktioner som stödjer handläggningen. Exempel är förbättrad handlägningsinformation, åtgärdsrapporter och stöd för att identifiera risker eller avvikelser. Även samarbetet mellan olika verksamhetsdelar på Försäkringskassan har stärkts.

Genom standardisering och digitalisering av underlag, såsom läkarintyg och ekonomiska uppgifter, har kvaliteten i beslutsunderlagen förbättrats. Detta förväntas leda till mer träffsäkra bedömningar och minskad risk för felaktiga beslut.

Omprövning av rätten till livränta vid ändrade förhållanden

Under 2025 och 2026 har Försäkringskassan tillfört resurser till efterkontrollerna av livränta i syfte att minska risken för felaktiga utbetalningar. Det här har bidragit till bättre balans i handläggningen och att nyinflöde och högriskärenden hanteras direkt vilket har minskat risken för stora återkravsbelopp.

Under 2025 införde Försäkringskassan en ny e-tjänst och blankett för anmälan av ändrade förhållanden under tid med livränta i syfte att underlätta för den försäkrade. Den avsedda effekten är att tydligare och mer tillgängliga anmälningsvägar ska förbättra förutsättningarna att lämna korrekta uppgifter under ersättningsperioden. Detta bedöms kunna minska risken för felaktiga utbetalningar. En uppföljning har genomförts som visar att e-tjänsten används i enlighet med sitt syfte och att en successiv övergång till att anmäla ändrade förhållanden via e-tjänsten har skett. Antalet impulser har också ökat sedan e-tjänsten lanserades.

Systemstöd utvecklas för att möjliggöra digital inhämtning av individuppgifter från Skatteverket samt tillgång till aktuella inkomstuppgifter, med möjlighet att införa maskinella kontroller. Systemstödet är på plats sedan april 2026 och den förväntade

¹³ Se bilaga 1 för specifika åtgärder.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

effekten är att avvikelser kan identifieras redan vid ansökan och under tid med ersättning.

Merparten av kontrollutredningarna inom arbetsskador gör Försäkringskassan inom den ordinarie handläggningen av arbetsskador. I vissa fall övergår utredningarna till kontrollutredningsverksamheten. Ett stärkt samarbete mellan handläggningen av arbetsskador och kontrollutredningsverksamheten har förbättrat förutsättningarna för att identifiera avvikelser och risker i dessa fall. Detta bedöms bidra till förbättrade kontroller och minskad risk för felaktiga utbetalningar.

En annan pågående utveckling inom livräntan handlar om utveckling av elektroniskt läkarutlåtande, inklusive möjligheten att både ta emot och begära kompletteringar digitalt. Åtgärden syftar till att effektivisera handläggningen och stärka de medicinska underlagen i ärenden vilket förväntas öka sannolikheten att det blir rätt från början. Aktiviteten adresserar risken för bristfälliga eller otydliga underlag. Genom standardiserade elektroniska utlåtanden förbättras kvaliteten i beslutsunderlagen, vilket bidrar till mer korrekta beslut och minskad risk för felaktiga utbetalningar. Åtgärden bedöms även minska risken för manipulerade intyg. Aktiviteten beräknas avslutas under andra kvartalet 2027.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Referenser

Försäkringskassan, *Genomlysning av återkravsverksamheten inom Försäkringskassan*, dnr FK2025/029120.

Försäkringskassan, *Försäkringskassans årsredovisning 2025*.

Försäkringskassan, *Rätt från början och en återbetalning i balans – helåret 2025*, dnr FK2024/028035.

Inspektionen för socialförsäkringen, *Rättsliga brister i återkrav? En granskning av Försäkringskassans återkravshandläggning av sjukpenning och föräldrapenning*, ISF 2025:8.

Regeringen, Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Försäkringskassan, statskontoret.se.

Riksrevisionen, *Ändrade förhållanden – ineffektiv hantering i socialförsäkringen* (RiR 2026:4).

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Stefan Forsberg, verksamhetsutvecklare Ekachai Rakruang och analytiker Henrik Lindholm, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Henrik Lindholm

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Bilaga 1

Förenkla för enskilda och aktörer att lämna korrekta uppgifter vid ansökan samt under tid med ersättning

Förbättringar inom barnbidrag, bostadsbidrag, underhållsstöd, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

- Under året har förbättringar i tjänsten Digitala meddelanden i inloggat läge (DMI) införts. En uppföljning visar att nyttan av tjänsten varierar beroende på vilka förutsättningar och antalet ärenden respektive förmån har. En generell slutsats är emellertid att Försäkringskassans handläggare upplever att tjänsten är ett smidigt sätt att ha kontakt med den försäkrade och underlättar arbetet vid komplettering av uppgifter.
- Försäkringskassan har anpassat tjänsten för ansökan om flerbarnstillägg så att fler kan använda den. Tack vare tjänsten behöver den sökande inte skicka in en pappersblankett.
- Under året har förbättringar gjorts i ansökningsfunktionen för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning som underlättar för enskilda och minskar risken för fel.
- Under 2025 har Försäkringskassan utvecklat en funktion som gör det möjligt för personer som har ansökt om bostadsbidrag att följa statusen i sitt ärende på Mina sidor.
- Under året har Försäkringskassan utvecklat en funktion som möjliggör en åtgärdsrapport inom föräldrapenning som gör det möjligt att se vilka moment som har lämnats för manuell hantering även i avslutande ärenden.
- När det gäller handläggning av ansökningar om bostadsbidrag har Försäkringskassan inlett ett arbete för att kontrollera om den sökande har ekonomiskt bistånd. Myndigheten har utvecklat en funktion som indikerar om en sökande har ersättning från Försäkringskassan som sammanlagt överskrider den bidragsgrundande inkomsten (BGI) samt ytterligare en inkomstkontroll för att minska risken för återkrav.
- I Försäkringskassans digitala tjänst för tillfällig föräldrapenning har möjligheten att registrera läkarutlåtanden utvecklats i samarbete med Sveriges kommuner och Regioner. Tjänsten möjliggör att läkarutlåtanden för barn överförs digitalt från vårdgivaren till Försäkringskassans handläggningssystem samt möjliggör digital dialog med vårdgivaren avseende komplettering, etc.
- Inom handläggningen av föräldrapenning har en kontroll som jämför om flera befintliga ID-nummer finns för ett och samma barn införts.
- Under 2025 har en tjänst för att ta emot impulser om ändrad adress från Skatteverket avseende personer som har bostadsbidrag utvecklats. Initiativet väntas leda till minskade felaktiga utbetalningar och ökad maskinell hantering av impulser om felaktig bostadsadress.
- Under 2025 har Försäkringskassan utfört en analys för att utöka kontroller via IT-systemet Rakur för att minska felaktiga utbetalningar inom bostadsbidrag.
- Vidareutveckling av e-tjänster och handläggningssystem med ökad informationsinhämtning inom föräldraförsäkringen har driftsatts. Det handlar om att inhämta digital medicinsk information och information från arbetsgivardeklarationerna.
- Försäkringskassan har under året utvecklat nytt stöd som indikerar om en sökande eller medsökande har återkrav från Försäkringskassan för att kunna göra kvittning vid retroaktiv utbetalning.
- Handläggningsinformationen för bostadsbidrag har förbättrats genom att uppgift om att barn fyller 18 år, att barn fyller 20 år, att barn slutar studera inom 12

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

månader, om tidsbegränsat hyresavtal samt uppehållstillstånd numera syns tydligare för handläggaren.

Förbättringar inom aktivitetsersättning, arbetsskador, assistansersättning, bostadstillägg, merkostnadsersättning, omvårdnadsbidrag och sjukersättning

- Under 2024 har nya e-tjänster för ansökan om sjukersättning införts och under 2025 infördes de nya e-tjänsterna även för aktivitetsersättning. De nya tjänsterna underlättar för den försäkrade eller dennes ställföreträdare att ansöka digitalt och därmed få mer hjälp att lämna korrekta uppgifter i ansökan. Det minskar risken för felaktiga och ofullständiga uppgifter i ansökningar. Det är ännu för tidigt att utvärdera effekterna inom aktivitetsersättning, men inom sjukersättning har antalet ansökningar om sjukersättning som egentligen skulle vara ansökningar om sjukpenning minskat.
- Försäkringskassan har infört en förenklad hantering för att utöka anspråk om sjukersättning och aktivitetsersättning genom DMI. Det minskar risken för felaktiga eller ofullständiga uppgifter vid ansökan. Genom den förenklade hanteringen sänks tröskeln för den försäkrade att anmäla ändringar under handläggningens gång. Tjänsten infördes i slutet av 2025 och det är för tidigt att utvärdera effekterna.
- Under 2023 till 2025 utvecklade Försäkringskassan ett nytt beslutsbrev inom bostadstillägg som gör det tydligare för den försäkrade vilka uppgifter som ligger till grund för beslutet om ersättning. Tydligare beslutsbrev förbättrar förutsättningarna för den försäkrade att förstå vilket underlag förmånen är beräknad på samt vilka rättigheter och skyldigheter man har som mottagare av förmånen. Detta bedöms bidra till att fler lämnar korrekta uppgifter under tid med ersättning vilket i sin tur bör minska risken för att personer blir återbetalningsskyldiga.
- Under 2025 har risker för manuella fel och otydlig information till den försäkrade inom merkostnadsersättning förebyggts genom digitala brev och maskinell beräkning av ersättning.
- Inom bostadstillägg arbetar man med att hämta in uppgifter om pensionsinkomster från andra nordiska länder. Dessa uppgifter kommer att inhämtas från Skatteverket.
- Sedan våren 2026 hämtas en ny åtgärdsimpuls avseende uppgifter om bidrag från CSN. Syftet är att fånga information om nya, ändrade och upphörda beslut om bidrag från CSN under perioder med ersättning. Aktiviteten adresserar risken för felaktiga utbetalningar när uppgifter om CSN-bidrag saknas. Genom att fånga dessa impulser skapas bättre förutsättningar för mer fullständiga inkomstunderlag, vilket bedöms bidra till mer korrekta beslut om bostadstillägg.
- Inom handläggningen av assistansersättning har Försäkringskassan utvecklat en funktion för att kunna ta emot och begära komplettering av läkarutlåtanden elektroniskt. Genom standardiserade elektroniska utlåtanden förbättras beslutsunderlagets kvalitet och bedömningen av rätten till ersättning effektiviseras. Det bidrar till korrekta beslut och minskad risk för felaktiga utbetalningar, inbegripet minskad risk för osant intygande. I juni 2026 var andelen elektroniska läkarutlåtanden 79 procent.
- Under året har bedömningen av särskilda skäl i samband med en ansökan om högre belopp av assistansersättning än schablonbeloppet förtydligats. Det har tidigare saknats tydligt stöd för handläggare om hur bedömningen av särskilda skäl ska göras, både i handläggningens processbeskrivning och i de mallar som används. Under sommaren 2026 kunde vi konstatera att ändringarna både har underlättat kommunikationen med anordnare och möjligheten att fatta rätt beslut i rätt tid.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

- Försäkringskassan har utvecklat ett nytt system för handläggning av bostadstillägg. Förbättringen innebär att antalet manuella handläggningsmoment minskar. Det nya systemet skapar långsiktiga förutsättningar för automatisering, bättre kontroller och ökad kvalitet. På sikt leder detta till minskade felaktiga utbetalningar. Effekterna som mäts är användarvänlighet och effektiv handläggning. Detta följs upp via en enkät till handläggare (genomförd före införandet och planerad uppföljning Q4 2026). Kvalitet och effektivitet mäts även genom jämförelser före och efter införandet (Q2 2026) samt genom uppföljning av egengenererade fel, omprövningar och ändrade beslut på grund av felregistreringar (Q4 2026).
- Under 2025 har Försäkringskassan bland annat för omvårdnadsbidrag, merkostnadsersättning och närståendepenning utvecklat möjligheten att både ta emot och begära komplettering av ett läkarutlåtande elektroniskt. Det effektiviserar hanteringen och säkerställer korrekta underlag i rätten till ersättning.
- Under 2025 har urvalsprofiler tillämpats som stöd för differentierade omprövningar med visst tidsintervall inom omvårdnadsbidrag. Omprövningar med visst tidsintervall som sannolikt kan utredas i mindre omfattning har under hösten 2025 kunnat genomföras i högre takt än tidigare.

Livränta

- Under 2025 har Försäkringskassan infört en ny e-tjänst och blankett för anmälan av ändrade förhållanden under tid med livränta, i syfte att underlätta för den försäkrade. Den avsedda effekten är att tydligare och mer tillgängliga anmälningssvårar ska förbättra förutsättningarna att lämna korrekta uppgifter under ersättningsperioden. Detta bedöms kunna minska risken för felaktiga utbetalningar. Uppföljning pågår och beräknas vara klar under första kvartalet 2026. Därefter kan de första effekterna bedömas.
- Systemstöd utvecklas för att möjliggöra digital inhämtning av individuppgifter från Skatteverket samt tillgång till aktuella inkomstuppgifter, med möjlighet att införa maskinella kontroller. Den förväntade effekten är att avvikelser kan identifieras redan vid ansökan och under tid med ersättning. Från och med april 2026 finns förutsättningar för detta, och planering pågår för hur användningen av funktionen kan utvecklas framöver.
- Ett stärkt samarbete mellan handläggningen av arbetsskador och kontrollutredningsverksamheten har förbättrat förutsättningarna för att identifiera avvikelser och risker. Detta bedöms bidra till förbättrade kontroller och minskad risk för felaktiga utbetalningar. Uppföljning planeras under fjärde kvartalet i syfte att utvärdera om åtgärden har gett avsedd effekt.
- Utveckling av elektroniskt läkarutlåtande för livränta pågår, inklusive möjligheten att både ta emot och begära kompletteringar digitalt. Åtgärden syftar till att effektivisera handläggningen och stärka de medicinska underlagen i ärenden. Aktiviteten adresserar risken för bristfälliga eller otydliga underlag. Genom standardiserade elektroniska utlåtanden förbättras kvaliteten i beslutsunderlagen, vilket bidrar till mer korrekta beslut och minskad risk för felaktiga utbetalningar. Åtgärden bedöms även minska risken för manipulerade intyg. Aktiviteten beräknas avslutas under andra kvartalet 2027.

Sjukpenning, rehabiliteringsersättning och sjukpenning i förebyggande syfte

- Möjligheten att skicka direktmeddelanden till försäkrade med information om försäkringen och regelverket har förbättrats, i syfte att fler ska nås av korrekt och

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

tidig information inklusive skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden. Försäkringskassan bedömer dock att åtgärden inte har haft tillräckligt stor effekt, och fokuserar därför på att vidareutveckla *Mina sidor* för att tillhandahålla utökad och mer tillgänglig information om försäkringen och regelverket.

- Vid ansökan om sjukpenning har information till personer som är arbetslösa, föräldralediga och egna företagare förbättrats och en funktion som möjliggör automatisk bedömning om försäkringstillhörighet har införts.
- Under 2025 har Försäkringskassan ändrat sin hantering av ansökningar om förlängd sjukpenning. Enligt tidigare hantering kunde ett anspråk förlängas genom endast ett läkarintyg medan det efter ändringen även krävs en formell ansökan. Den nya hanteringen säkerställer att den sökande både behöver göra medvetna val om sitt anspråk och löpande intyga vissa nödvändiga uppgifter, vilket har möjliggjort fler maskinella kontroller vid förlängda sjukpenningärenden. En effekt av ändringen är att antalet anmälningar om ändrade omständigheter i löpande sjukfall har ökat.

Förbättrad information om förmåner samt kommunikationsinsatser

Tillfällig föräldrapenning och bostadsbidrag

- Försäkringskassans webbsida har uppdaterats med ytterligare information i tjänsten där enskilda ansöker om bostadsbidrag.
- Försäkringskassan har genomfört informationskampanjer riktade till allmänheten om att myndigheten under vissa perioder genomför extra kontroller av tillfällig föräldrapenning (vab). Den önskade effekten är att öka upplevd upptäcktsrisk och påverka attityden till att lämna felaktiga uppgifter. Insatserna, som inleddes redan 2024, har varit framgångsrika och visar att andelen fel i vab-ansökningarna har minskat.

Sjukersättning, aktivitetsersättning och bostadstillägg

- Beräkningsstödet för bostadstillägg på Försäkringskassans webbsida har uppdaterats. Stödet ger nu även sökande över 65 år möjlighet att själva göra beräkningar på webbsidan, vilket förbättrar förutsättningarna för enskilda att lämna korrekta uppgifter vid ansökan och under tid med ersättning. Tjänsten uppdaterades i slutet av september 2025. Antalet besök på den webbsida där beräkningstjänsten finns har ökat från 11 953 i oktober 2025 till 16 688 i december 2025.
- Information på Försäkringskassans webbsida om att anmäla ändrade förhållanden på Mina Sidor har förbättrats.

Förbättrade kontroller med hjälp av information från arbetsgivare

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

- Hanteringen av ansökningar inom förmånerna föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning kommer att förbättras kraftigt av den utveckling som görs i samband med användningen av frånvarouppgifter i arbetsgivardeklarationerna. Utveckling för att ta vara på denna möjlighet pågår.
- Försäkringskassan har inlett utveckling gällande möjligheterna att kunna använda inkomstuppgifter i arbetsgivardeklarationerna för löpande kontroller inom bostadsbidrag. Tanken är att tjänsten ska generera impulser om att sökandes inkomster närmar sig eller överskrider den uppskattade inkomsten.

Informationsklass

Datum

Diarienummer

Öppen

2026-09-08

FK 2026/012611

Sjukpenning

- Försäkringskassan har börjat göra efterhandskontroller med hjälp av arbetsgivardeklarationerna i sjukpenningärenden. Kontrollerna syftar till att identifiera ärenden där försäkrade har arbetat med lön för samma tid som de fått sjukpenning.
- Arbetet med att strukturera, systematisera och skala upp identifiering och motverkande av felaktigheter, fusk och bidragsbrott har utvecklats. Funktionen *Riktad granskning av riskärenden (RGR)* infördes våren 2025 och har därefter utvidgats med uppdrag att även hantera efterhandskontroller baserade på arbetsgivardeklarationer från och med hösten 2025. (Jämförelse mellan deklarerad inkomst och beviljad ersättning) Fortsatt utveckling pågår avseende möjligheter att ytterligare skala upp arbetet.
- Ett systematiskt arbetssätt utvecklas för att bättre omhänderta kunskap från interna granskningar, omprövningar och processföring. Syftet är att säkerställa en effektiv användning av befintlig kunskap i kompetensutveckling av försäkringsutredare samt inom utvecklingsprojekt. En ny modell för dialog med kontrollverksamheten har påbörjats och vidareutveckling planeras.
- Inom ramen för regeringsuppdraget *Förebygga felaktiga utbetalningar inom sjukpenningen* genomförs en uppföljning av hur effektiva de efterhandskontroller som Försäkringskassan gör med hjälp av arbetsgivardeklarationerna är i att förebygga felaktiga utbetalningar. Inom ramen för uppdraget undersöks även behovet av nya riskprofiler eller arbetssätt för att minska felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. En plan för uppdraget lämnades till regeringskansliet i mars 2026, och slutredovisas 2 november 2026.

Optimering av myndighetens kontrollinsatser

- Försäkringskassan har påbörjat ett arbete för att ta fram en kontrollplan för myndigheten som både avser kontrollutredningsverksamheten och kontroller som görs i handläggningen av förmåner. Bildandet av den särskilda bidragsbrottsavdelningen har påverkat arbetet. Kommande ställningstaganden om ansvarsfördelning och inriktning kommer att påverka utformningen av kontrollplanen.